

2020 – 11 – 10

Utbildningsdepartementets
Diarienumret U2020/04134/GV.

Svenska Bandyförbundets Yttrande

Svenska Bandyförbundet lämnar följande remissvar på Utbildningsdepartementets förfrågan angående promemorian Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan, diarienummer U2020/04134/GV.

Sammanfattning

Svenska Bandyförbundet anser att utredningen är väl genomarbetad och har en del förslag som ger bättre förutsättningar samt mer rättssäker och likvärdig utbildning till elitsatsande ungdomar. Vi anser dock att några av förslagen har väldigt stor påverkan på svensk bandy, bland annat dimensionering av utbildningar, tillstyrkansprocess samt urval till utbildning, vilka innebär en försämring för svensk bandy i stort.

Nedan följer Svenska Bandyförbundets (SBF) kommentarer och synpunkter utifrån promemorian.

4.1 Gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott ersätts av riksidrottsgymnasium och nationellt godkänd idrottsutbildning

SBF bedömer att förslaget är positivt och välkomnar en ökad tydlighet kring idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan med en idrottsutbildning istället för två olika. Vi önskar dock en förtydligande av konsekvenserna för lagidrotter, t e x beträffande dimensionering och finansiering. Vi vill också lyfta fram behovet av "andra spåret" för elever som inte kommer in i det nya systemet.

4.2 Det ska finnas nationella krav för att få vara en gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott

SBF anser att det är viktigt att kraven är tydliga och relevanta för ämnet specialidrott. Vi anser det mycket viktigt att specialidrottsförbunden är delaktiga i processen för kravbildningen.

4.3 Bestämmelserna om var ansökan ska lämnas ska förbli oförändrade

SBF har inga synpunkter på denna punkt.

4.4 Skolverket beslutar om utbildningen efter förslag från Riksidrottsförbundet och yttrande från ett specialidrottsförbund

SBF anser att det är ytterst viktigt att yttrandet som SBF gör är avgörande för beslutet. Utifrån det antal utbildningsplatser som bandyn behöver, är det mycket svårt för Skolverket och Riksidrottsförbundet att bedöma vilka skolor och hur många elevplatser som behövs, vilket även nämns i utredningen. Ett förtydligande av betydelsen av specialidrottsförbundets yttrande önskas.

4.5 Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för ämnet specialidrott

SBF bedömer att förslaget är positivt då det innebär en tydligare reglering och ökad likvärdighet för utbildningen. SBF anser att det ändå behöver förtydligas vad "Riksprislistan" innebär för lagsporter kontra individuella idrotter.

4.6 Utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för den utrustning som behövs för elitidrotten

SBF anser att det är bra med ett förtydligande kring avgifter och har inga övriga synpunkter.

4.7 Lika möjligheter till utbildning oavsett kön samt andra frågor om urval

SBF anser att den föreslagna texten i gymnasieförordningen 5 kap 26§ om urval, "Vid urval ska hänsyn tas till den elitnivå som den sökande uppnått i sin ålderskategori i den aktuella specialidrotten", behöver skrivas om. Denna text har inget stöd från vare sig forskning eller beprövad erfarenhet, utan kan istället leda till en tidig selektering/urval. Detta går helt emot våra riktlinjer mot tidig selektering samt RF:s "Idrotten vill". Att rangordna elever som är 15 år är redan nu en mycket komplicerad process, där vi aldrig kan vara säkra på att vi väljer rätta elever. Syftet med utbildningen är att utbilda framtida elitidrottsutövare, inte att ta ut elever som har kommit längst vid 15 års ålder. Framtida potential är viktigare än dagens resultat. Risken för "Relative Age Effect" är mycket stor om vi endast bedömer elever från dagens resultat."

Vi anser också att urvalsregler behöver förtydligas, t e x ska antalet platser för pojkar och flickor fastställas. För SBF:s del är det viktigt att vi kan bibehålla ett tillräckligt antal platser så att vi även fortsättningsvis kan attrahera våra ungdomar att satsa vidare på att kombinera studier och idrott.

4.8 Vissa kurser i idrott och hälsa behöver ses över i särskild ordning – specialidrott kan ses över i det kontinuerliga arbetet med styrdokumentet

SBF anser att det blir mycket viktigt att elever som inte kommer in i det nya systemet, erbjuds ett bra alternativ på lokal/regional nivå. Kurserna inom Idrott och hälsa Specialisering behöver revideras så att de ger eleverna en möjlighet till en satsning inom vald idrott. Vi önskar även att det ges möjligheter till urval av elever och krav på utbildningsnivå för lärare. Skolan ska ha tillgång till bandyhall, gym och lektioner på förmiddagar. Specialförbundens roll bör tydliggöras.

4.9 Insatser behövs för att få fler legitimerade och behöriga lärare i specialidrott

SBF ställer sig positiv till förslaget och anser att det behövs smidigare vägar för att få legitimerade lärare inom specialidrott. Vi vill dock framhålla att även den formella tränarutbildningen för respektive idrott måste vägas in för att kunna betraktas som giltig behörighet för lärare inom vald idrott.

4.10 Utbildning på entreprenad i ämnet specialidrott bör även i fortsättningen bara tillåtas i undantagsfall när det medges av regeringen

SBF anser att förslaget behöver omarbetas så att frågan kring specialister (tränare) och deras ersättningar ska tydliggöras.

4.11 En ny överklagandebestämmelse införs

SBF anser att det behövs förtydligande angående vilka beslut som kan överklagas, annars är risken stor att huvudmannen och även SF belastas av många överklaganden.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

SBF har inga synpunkter på beslutet mer än att den gällande NIU-perioden för bandyn per automatik gäller till läsåret 2023/2024 utan nya ansökningsomgångar ska förlängas.

Övriga synpunkter

Dimensionering

Lagbollssporterna behöver en stor kritisk massa för att få fram en topp. Ett stort urval av möjliga talanger är en förutsättning för att få fram bandyspelare i världsklass. NIU har exempelvis varit en framgångsfaktor för vårt damlandslag som idag är världsledande i bandysporten. Den viktigaste faktorn för denna framgång är att våra mest talangfulla tjejer i 16–18 årsåldern har blivit tränade av elittränare under tre års tid, vilket få klubbar haft råd med innan NIU infördes 2011. Det sambandet gäller även pojksidan där våra pojk och juniorlag tagit enorma steg under denna RIG/NIU period. Flera av dessa elever har senare tagits sig hela vägen till senioreliten och våra landslag både på dam och herrsidan.

SBF anser att den viktigaste frågan, gällande dimensionering, berörs för lite i förslaget. Vi önskar ett konkret förslag angående antalet skolor och elevplatser som ska fördelas till bandyn. För bandyn passar det inte med centraliserade lösningar på ett fåtal orter. Vi ser en stor risk i förslaget att bandyn förlorar väldigt många utbildningsplatser, vilket drabbar svensk bandy stort.

Vi anser att förslaget går emot våra riktlinjer i vår spelar- och tränarutbildning, där vi strävar efter att så många spelare som möjligt ska få så bra utbildning som möjligt. Detta gynnar både svensk bandy i stort samt vår elitverksamhet. Vi anser även att förslaget går emot RF:s eget dokument "Idrotten vill", där man vill gå från triangel till rektangel. Vi undrar även om man, vid dimensioneringen, kommer att ta hänsyn till storleken och utspridningen av idrotten geografiskt, antalet utövare, sökande till ämnet specialidrott, nationellt intresse för idrotten, eller möjlighet till professionellt utövande, bara för att nämna några aspekter. Vi anser också att man behöver ta hänsyn till idrottens olika särarter, lagsporter kontra individuella sporter. För att kunna utbilda duktiga bandyspelare, krävs det många med- och motspelare, d v s antalet spelare måste vara tillräckligt många för att kunna skapa bra träningsmiljöer.

Koppling till forskning och beprövad erfarenhet

Vi saknar underlag och hänvisningar till forskning och beprövade erfarenheter i förslaget. Däremot finns forskning och beprövade erfarenheter som har att göra med idrottens påverkan på välmående och som bör lyftas fram.

Förtydligande av "elitmiljö"

Vi anser att vi jobbar med elitförberedande verksamhet, d v s ungdomar som bedöms ha en potential att nå eliten inom bandy. För oss innebär elit att man spelar i någon av våra två högsta serier för seniorer, dit har väldigt få spelare hunnit under gymnasietiden. Därmed är det viktigt att ha den möjligheten genom idrottsgymnasierna.

Koppling till föreningsmiljön

Här ser vi gärna att det på ett bättre och mer genomtänkt sätt arbetas fram samverkansavtal mellan skolan och föreningen. Dessa är viktiga för oss lagsporter.

Svenska Bandyförbundet
gm. Kjell Edberg
Utbildningsansvarig